

СТАНОВИЩЕ

по

КОНКУРС ЗА ПРОФЕСОР В ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ
2.4. РЕЛИГИЯ И ТЕОЛОГИЯ (ИСТОРИЯ НА РЕЛИГИИТЕ),
ДВ бр. 63/27.07.2021 г., за нуждите на Богословски факултет
на СУ „Св. Климент Охридски“, катедра „Систематическо богословие“
от проф. д-р Иван Христов, Богословски факултет, р-л на катедрата
e-mail: ichri@theo.uni-sofia.bg,
Регистриран в РАС на НАЦИД по чл. 2б, ал. 2 от ЗРАСРБ под № 13130

Единствен кандидат: доц. д-р Клара Асенова Тонева

Като председател на научното жури имам честта и удоволствието да представя кандидата и да представя данните за процедурата. Научната и преподавателска дейност на доц. д-р Клара Асенова Тонева в Богословски факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ започва преди двадесет години – през 2002 г., когато тя става хоноруван асистент в катедра „Систематическо и практическо богословие“ и редовен докторант по История на религиите. След защитата на своя дисертационен труд през 2004 г. е избрана за главен асистент в същата катедра, а през 2012 г. се хабилитира като доцент. Нейната научна дейност през изминалите години дава като резултат 74 публикации, от които 4 монографии, а също 5 учебни помагала и 2 учебника (в съавторство). Доц. Тонева е взела участие в 9 проекта, от които 2 международни. Тя е упражнила научно ръководство на 14 магистри и 8 докторанти и е водила 13 лекционни университетски курса по тематиката на конкурса. Настоящата процедура за професор е открита със заповед на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“ № РД 38-450/17.09.2021 г. по предложение на ФС на Богословски факултет (Протокол № 1/8.09.2021 г.) за нуждите на вече самостоятелната катедра „Систематическо богословие“. В заповедта се определят параметрите на процедурата и съставът на научното жури. На своето първо заседание последното избра за свой председател проф. д-р Иван Христов, а за рецензенти проф. д-рфн Нина Димитрова, проф. д-рфн Валентин Канавров и проф. д-р Светослав Риболов. На останалите членове беше възложено да изготвят писмени становища. Като срок за предаване на рецензиите

и становищата беше определен 6.10.2021 г., а като дата за заключителното заседание – 13.01.2022 г. Всички срокове от това решение са спазени. Със същия протокол научното жури прецени, че единственият кандидат доц. д-р Клара Асенова Тонева отговаря на необходимите изисквания. Представената от нея справка за изпълнение на минималните национални изисквания е с 1306 т. в професионалното направление, като основната част от публикациите са по история на религиите или са интердисциплинарни с акцент върху тази проблематика. Отчитайки представените доказателства, научното жури допусна до оценяване представената от доц. Тонева научна продукция в конкурса за заемане на академичната длъжност „професор“, по професионално направление: 2.4. Религия и теология (история на религиите).

Доц. Тонева участва в конкурса с две монографии, четири студии, шестнадесет статии и две учебни помагала. Основният труд за участието ѝ в конкурса е монографията „Секуларизираната религиозност“, Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, С., 2018, 208 с., ISBN: 978-954-07-4399-8. Трудът е обсъден в катедра „Историческо и систематическо богословие“ (Протокол № 5/16.01.2018 г.) с участието на петима хабилитирани, от които двама професори, и му е дадена положителна оценка. Монографията е оригинална и има приносен характер. Тя се състои от Предговор, увод, четири глави и заключение. Авторът ясно очертава приемствеността на своя труд с големите български богословие от предишните поколения и очертава своя оригинален принос. Книгата преосмисля и допълва направеното от тях в перспективата на въведения от Радован Бигович концепт за религиозната секуларизация.

В първа глава „Безбожността на секуларния свят“ се обговаря понятието за секуларизираната религиозност. Използвани са базисни постановки от изследванията на архим. Евтимий (Сапунджиев), като те се осъвременяват в светлината на модерното православно богословие и предизвикателствата на съвременността.

Втора глава „Секуларизмът като нов вид религиозност“ разглежда основните прояви на секуларизираната религиозност. Това са, първо, съвременната секуларизирана държава като предмет на обожествяване, второ,

секуляризираният национализъм, извращаващ позицията на Църквата, трето, абсолютизирането на науката, четвърто, психоанализата като месианско религиозно движение, което свежда душегрижието до психотерапия и, пето, марксизмът, който по един парадоксален начин независимо от атеистичната си природа се е превърнал в секуларна религия на човекобога.

Трета глава „Секуларизацията – врата към религиозна радикализация“ е посветена на религиозния (ислямски и християнски) фундаментализъм. Изведени са пресечните им точки, общите теми и цели, както и консолидацията им пред заплахата, която виждат в секуларизма. Разглежда се и отговорът на тази консолидация в лицето на светския фундаментализъм. Авторът условно свежда религиозния фундаментализъм до реакция на отделни личности или групи от личности, които злоупотребяват с религията. Особен интерес представлява разглеждането на радикализацията на младите мюсюлмани и християни в България.

Четвърта глава „Отговорът на Църквата – служение и образование“ разглежда православната идентичност, христоцентричните начала на православната вяра и най-съществените черти на православната мисия. На тази основа се извършва противопоставяне на практиките на секуларното общество, което тенденциозно търси слабостите на Църквата. Също тук се разглежда ролята на религиозното образование и примерът на християнския живот.

В книгата авторът изразява своята конфесионална ангажираност и се разграничава от разширяващото се университетско религиознание.

Останалата част от представената научна продукция на кандидата включва не само студии и статии, посветени на тематиката на конкурса, но и на проблеми от социология на религията, догматиката и еклезиологията. Първите обаче значително преобладават, както и тези, които са интердисциплинарни с акцент върху тематиката на конкурса. В тях кандидатът проявява задълбоченост и ерудиция. Казаното дотук характеризира доц. Тонева като завършен специалист в своята област.

Като ръководител на катедра „Систематическо богословие“, за чиито нужди е обявен конкурсът, изразявам своето удовлетворение за това че имаме

достоеен кандидат, който ще може да даде своя принос за утвърждаването на новата специалност „Религията в Европа“, където катедрата има ключова роля.

Накрая, но не на последно място, горд съм, че първата професура на жена в богословската специалност в България се провежда именно в нашата катедра.

Декларирам, че с доц. Клара Тонева нямаме свързани дейности и съавторства, както и не попадаме в хипотезите на нормативните документи, определящи конфликт на интереси.

С оглед гореизложеното и във връзка с чл. 111 ал. (2) на ПУРПНСЗАДСУ изразявам своята положителна оценка и препоръчвам на уважаемите членове на Научното жури да допуснат доц. д-р Клара Асенова Тонева до избор от Факултетния съвет за академичната длъжност „професор“ по професионално направление 2.4. Религия и теология (история на религиите).

06.12.2021 г.

(проф. д-р И. Христов)